

SOKOLSKI GLASNIK

Drž. v. l. i. o. j. k. k. o. j. z. n. i. c. a.
L. J. U. L. J. A. S. T. R. O. O. V. A. C. R. O. V. A. 1

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakoš petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 19 januar 1940
God. XI • Broj 3

Značajne pojave i svetle nade

Bogu hvala, — Nova godina počela je ipak dobro! Dok su mračnjaci i zloguki proroci naveštali u njoj potpunu i konačnu likvidaciju jugoslovenstva, davno se već u božićnim i novogodišnjim priložima naših novina nije toliko pisalo o jugoslovenstvu, kao ove godine. I to ne nadgrobna slova, već obratno — pogledi i proricanja o lepšoj budućnosti! I ne samo od onih, koji su već poznati u obradivanju te teme, već i od takvih, koji su joj se, iz bilo kojih razloga, bili udaljili.

Ima tu još, doduše, mnogo tapkanja i nastojanja, da se novim formulama opravdaju izvesni ustupci, ili da se zadovolje sve strane; pa se zato govori o državnom jugoslovenstvu, o jugoslovenstvu kao načelu solidarnosti, o jugoslovenstvu koje bi, u isti mah, bilo unitarističko i priznavalo tri naroda itd. Ali govori se ipak, i to mnogo, o jedino pravom jugoslovenstvu — nacionalnom — koje ne mora, naravno, nikako da bude istovetno sa niveliranjem srpskih, hrvatskih i slovenačkih odlika i imena. Mnogi naši listovi pisali su o njemu, iz vrlo uglednih pera, pa smo baš u poslednjem broju naveli o tom reči g. Adama Pribičevića, od kojih ne može da traži više niko, ko hoće jugoslovenstvom da pridobija i da približava, a ne da razgani i da otuđuje.

Jugoslovenstvo, naime, nije mrtva formula ni ukrućena dogma, već duh i osećaj, koji su u neprestanom pokretu i napredovanju. Za jugoslovenstvo se može raditi i onda, kada se ne govori o njemu, pa su u tom pogledu značajni i mnogi članci, iz pera hrvatskih javnih radnika o hrvatskim prilikama, pisani za srpsku javnost; jednako kao što pretstavlja povoljan znak za jugoslovenstvo, kad i najprisniji saradnici na stvaranju sporazuma traže, da se u Jugoslaviji stvaraju partije, koje će se protezati na celu zemlju i koje će, dakle, čak i onda kad u nazivu ne budu imale naziv jugoslovenski, biti ipak jugoslovenske.

Poseta Njihovih Kraljevskih Visočanstva, Kneza Namesnika Pavla i Kneginje Olge Zagrebu, navela je čak i »Obzor«, da piše o pobedi »pravo shvaćenog jugoslovenstva«, — a da i ne govorimo i isticanju snage i budućnosti zajedničke jugoslovenske otadžbine i ljubavi Hrvata prema Jugoslaviji, u govorima gg. Mačeka, Šubašića, Baburića itd. To što n. pr. »Hrv. straža« ni tu priliku nije mogla da propusti, a da se neukusno ne obori baš na jugoslovenstvo, — gubi se, kao žuta mrlja na sunčanoj belini... Pogotovo kad čitamo govor, izrečen od Kneza Namesnika Pavla u Zagrebu, koji je iz duše celog naroda naglasio, da »udruženi Hrvati, Srbi i Slovenci, u punom međusobnom poverenju i uzajamnoj ljubavi izgrađuju lepšu budućnost«; — da je »zajedničkom saradnjom i ogromnim žrtvama stvorena naša jugoslovenska domovina«; — da su »pitanja koja su delila naš narod, uspešno rešena«; — te da će sva sadašnja nastojanja uroditi plodom, »za opštu sreću i napredak, kako Banovine Hrvatske, tako i celog našeg, sada i duhovno ujedinjenog naroda«. A »Hrv. dnevnik« je napisao, da će Hrvati biti večito zahvalni Knezu Namesniku za taj govor.

Ma koliko da se »Obzor« ograđuje, podvlačeći da se radi o »pravo shvaćenom jugoslovenstvu«, mi i to pozdravljamo. Jer jugoslovenska misao ne može da bude nego to, što su o njoj govorili Štrosmajer, Garašanin, Nodilo, Skerlić i Radić, — da su naime Srbi, Hrvati i Slovenci povezani istim poreklom, interesima i sudbinom, i da čine jedan narod. Kao misao, jugoslovenska ideja ne može da pretstavlja nego duhovni i osećajni elemenat, a to znači i nacionalni, jer sama država, bez nacionalne sadržine, pretstavlja samo organizaciju i formu. Pa kad bi se jugoslovenstvo označilo isključivo kao državna misao, to ne bi vopšte bila više misao, već državopravna formula.

Nas veseli, dakle, svako isticanje jugoslovenstva, jer smo ubeđeni da sve to, samo od sebe i bez potrebe veštačkih mera, vodi ka jedino pravom jugoslovenstvu, — ka osećaju unutarnje duhovne i nacionalne zajednice! Duboko žalimo što su i ove lepe pojave bile pokvarene brojnim surovim napadajima na sokolstvo, o kojima govorimo u današnjem broju i koji bi trebali već jednom da prestanu, ne toliko zbog sokolstva, koje ni pred njima neće ustuknuti, već zbog dobrog glasa, i Hrvatske i Jugoslavije! Ali nas, i pored toga, početak Nove godine ispunja urođenim sokolskim optimizmom, zbog utešljivih pojava koje su se pokazale prilikom posete Njihovih Kraljevskih Visočanstva Zagrebu i hrvatskim selima, jednako kao i zbog sve većeg interesa za jugoslovenstvo u čitavom našem javnom životu. Jer taj interes pokazuje nesumnjivo, da svi zdravi i konstruktivni narodni elementi, na koncu konca ipak uviđaju, da jedini lek, da se nesuglasice za uvek otklone, i jedini put da se pravedno zadovolje delovi i da se ojača celina, leži u slobodarskom, ravnopravnom i demokratskom provadanju velike jugoslovenske misli!

Rodendan Kraljevića Tomislava

Danas slavi Svoj dvanaesti roden-dan, Nj. Kr. Visočanstvo Kraljević Tomislav, brat našega ljubljenog Vladara, Nj. V. Kralja Petra II. Jugoslovensko sokolstvo, zajedno sa čitavim narodom, radosno učestvu-

je u slavlju mladoga Kraljevića, okruženog ljubavlju Uzvišene Kraljevske porodice i svih slojeva jugoslovenskog naroda, želeći Mu sve najlepše i najbolje!

Da živi Nj. Kr. Visočanstvo Kraljević Tomislav, na radost i ponos sretne Jugoslavije!

Соколство као природна потреба

Човек је чедо природе и као такав тежи да себе у њој одржи и да се што боље развије, како би се у њој осећао што јачи и независнији, нарочито у физичком погледу.

Нису бадава већ стари Римљани говорили: „У здравом телу здрава и душа“. Та изрека има много смисла и вредности и данас, и имаће док је света.

Човек се труди да унапреди своје духовно облагорођење у толикој мери, да у том послу запоставља свој физички развитак. Кад сравнимо статистику од пре неколико деценија с данашњом, о школовању наше омладине, установићемо прираст који прелази стотине процената. Већ се неки и буње против тога и боје се хиперпродукције интелектуалаца, али тај бојазан и страх не треба никада да муче. То је природан процес. То собом носе култура и цивилизација. Просвећеност не треба да нас плаши. Нас треба да плаши друга околност, а та је физичко заостајање. Гледајмо само омладину која пролази кроз школе! У младим годинама већ међу стакла на очи, проређује им се коса, а леђа им се повијају и све се више и више испољава телесна закржљавост. Та појава није само у опажању код интелектуалне омладине, већ и код осталих друштвених слојева. И ако се запитамо откуда то, лако ћемо наћи на то питање одговора, ако осмотримо тековине које су нам донеле, путем технике, култура и цивилизација. Разни технички изуми, у знаку моторизације, машина и разних апарата, јављају се и у знаку умањивања и физичке снаге човека.

Све се мање употребљава снага човека. Руке и ноге све се мање искоришћују. Зар се некад могао замислити пољопривредни рад без физичке снаге људи и тешког физичког напора, када се све рукама сејало и косило. А данас? Сав пољопривредни рад је моторизован. Велики део заната налази се под дејством моторизације, а уколико се у неком раду и служе рукама и алатима, тај рад не утиче свестрано и позитивно на људску физичку снагу, него само делимично, много пута и штетно на целину организма.

Када се не би обраћао пажње на ове и овакве појаве, више него сигурно би настала општа људска декаданса и дегенерација, у физичком погледу. Зато данас државе, све од реда, и велике и мале, посвећују специјалну бригу физичком васпитању омладине, те имају за ту сврху и своје нарочите установе. Само јаке и здраве физичке конституције дају јак и здрав подмладак, и зато се у новије време обраћа толика пажња физичкој култури човека. Гимнастика је заведена у свима школама као обавезни предмет и држава се свом снагом стара да се сва омладина, и она ван школе, подвргне обавезама телесног васпитања и да се што више оспособи наставника за ту врсту васпитања. У тим настојањима државе, морамо и ми сви, и од своје стране да пружимо помоћ и сарадњу.

Као што је у своје време Змај певао: „Дижите школе, — деца

вас моле!“, — тако треба данас да кажемо: „Дајте вежбаљашта, јер их младост иште!“

У човеку је, као и у сваком природном створу, урођен и развијен нагон за самоодржањем. Како технички изуми иду за тим, да умање употребу људске снаге, па према томе људској снази прети опасност да учмане, што би довело до физичке дегенерације, нагон чини своје и тражи пута и начина да се та снага, која се губи употребом и одменом моторизације и машина, накнади другим средствима.

Та нагонска снага долази до пуног изражаја код данашње омладине у доста опсежном обиму. Ми видимо како се данашња омладина слепо заноси разним врстама спорта. Пише се како гута редове у спортским рубрикама наше журналистике, како знају главне асове из свих врста спортова, не само из наше земље, него и из целог света. Родитељи се често бацају у велику, бригу, што деца забатаљују духовну страну васпитања и посвећују се већим делом култури тела и физичке снаге, што се извесним спортовима интернационализују и слабо се интересују за своје националне великани, те боље знају биографије боксера, него што знају нешто да кажу о нашим великим људима.

Ако овај критериј наших родитеља и васпитача узмемо озбиљно у проматрање, можемо им дати нешто за право, а нешто и не! Нашој омладини потребна је физичка култура до највишег степена, и против тога не треба да се буне; штавише дужни су да деца пруже што више прилике да се физички крећу, јачају и крепе. Али треба знати, да поједини спортови не располажу са свима елементима, који спадају у правилно физичко васпитање. То је једно, а друго: Заиста у свима спортовима који се специјално култивирају, губи се онај прави национални значај па се наша омладина механички удаљује од националних идеала и стреми нечем што је изван тих сфера. А то није добро. Не вреди нам бити снажан телом, а слаб духом у националном погледу.

Међутим, бојазан наших родитеља и васпитача да спортови децу, односно омладину, удаљују од живота, који треба да тече у националном смеру, не треба да постоји, кад имамо соколство. И то наше национално соколство.

Соколство не само да физички подиже и васпитава омладину, него то чини у свима позитивним васпитним погледима; подиже је и васпитава у истој мери, хармонично, и духовно, и морално и национално. Соколство култивира све врсте спортова, али на бази своје соколске идеологије, која је од почетка до краја прожета националном мишљу и задатком да послужа јачању наше омладине у моралном, етичком и националном смислу да од ње добијемо јединке чврсте и јаке воље, вредне и истрајне раднике, неуморне борце и здрав и живав елеменат. Ту је, ето, право место нашој омладини. Зато је потребно да

Reč ministra vojske

Za prvi broj nove rubrike, koju je beogradska »Politika« uvela, a koja će biti posvećena našoj vojsci, napisao je ministar vojske i mornarice, general Milan Đ. Nedić, uvodnu reč, koja govori iz duše svakog rodoljuba u Jugoslaviji i svakog onog, koji u našoj slavnoj vojsci gleda neustrašivu odbranu zemlje i naroda. Reči g. ministra vojske osobito su značajne za današnje vreme, i one će u prvom redu naći odjeka u jugoslovenskom sokolstvu, kome je odbrana državnih granica najpreči zakon. G. ministar vojske i mornarice, u svom članku, kaže, između ostaloga:

»Današnji rat nema frontova. U njemu učestvuje ceo narod, i malo i veliko, i muško i žensko, i staro i mlado. Svako na svoj način. U pozadini operativne vojske, kao što smo videli poslednjih dana, dešavaju se veći pokori nego na frontu. Sa ovih razloga danas se priprema blagovremeno cela nacija, kako bi mogla izdržati sve užase rata, te kako ne bi popustio ni operativni ni pozadinski front. Otuda danas postoji takozvana opšta državna mobilizacija, u kojoj se svakome daje uloga u odbrani zemlje.«

»Najbolja su sredstva za podizanje morala jedne nacije čuvanje tradicije i sećanje na velika dela svojih predaka. Mi se imamo čime i da hvalimo, čime i da ponosimo. Valjda nijedan narod nema tako burnu prošlost i bogatu povesnicu kao mi. Sudba je baš prema nama bila raskošna. U prevelikoj ljubavi prema slobodi i pravu, naš narod je puškaran, vešan, nabijan na kolac, bacan u tamnice, živ sagorevan na lomačama, od njegovih glava zidane su čelule, proganjan je sa svoga ognjišta, raseljavan po svetu, nasilno odvođen i nasilno odrodivan i od svoje vere i od svoje narodnosti. Sve je on ovo preturio preko glave. Padao se, dizao se, vaskrsavao i opet se pojavljivao na istoriskoj pozornici.«

»Eto, ta velika i sveta tradicija treba i ubuduće da ga održi i spremi za velika dela. To je neiscrpan izvor njegovih najviših vrlina. Sa toga izvora treba da pije ovu svetu vodu i staro i mlado i muško i žensko, jer samo ćemo tako naći pravi put u ovim teškim danima iskušenja, političkog i socijalnog previranja i moralnog posrtanja. Samo tako očuvaćemo i svoju Otadžbinu i svoje ime.«

roditelji pruže svojoj deci prilike, da dolaze u sokolanu i na sokolsko veжбаљаште и да се соколски васпитају. У соколству ће наћи оно што им је потребно да задовоље потребе и духа и тела и то онако, како најбоље одговара њиховим психичким особинама.

Соколство је, дакле, природна потреба, као и народна потреба, па када га не би било, морали бисмо га створити!

Срем. Митровица

ЈОВАН УДИЦКИ

U čemu je krivica sokola-emigranata?

Zagrebačka dnevna štampa, zna se koja, bacila se poslednji mesec dana sistematski na pitanje položaja sokolstva u Banovini Hrvatskoj. Naravno, su postavljena pitanja: **kome treba da pripadne ovaj ili onaj sokolski dom.** Namere i pozadina ovakvih pitanja poznate su i najvećim naviknima, pa im ne treba komentara.

Usled prevelikih apetita na sokolske domove i neosnovanih ataka na život sokolskoga članstva, provodi se velika hajka nad sokolskim članstvom ne samo u državnom i banovinskom aparatu, gde se vrše premeštanja, pa u gradskim i opštinskim nadležnostima, nego šta više i u privatnim poduzećima vrše se nemilosrdna otpuštanja.

Što se na našu sokolsku organizaciju i njeno članstvo okomio »Obzor«, »Jutarnji list«, »Hrvatski dnevnik«, »Hrvatska straža« i njima slični listovi, ne treba se čuditi. Sve to što čine, rođeno je s njima, odnosno moglo bi se reći, da su oni rođeni samo zbog toga da ovako čine. Ali mora nas ipak začuditi, kad na pr. splitski »Narodni list«, pokušava da osumnjči one siromaha, koji moradoše napustiti svoja mesta i svoje mirne domove, pa pobeći, da u Beogradu potraže uposlenja, — gde im, u to može biti ubeden, nikako ne cvatu ruže! Jednako tako, moramo se zgranuti kad vidimo da i zagrebačke »Novosti«, na uvodnom mestu broja od 6 januara, kažu: »Dosta ih je malo koji su imali razloga da emigriraju. To su svakako oni, koji su mogli da očekuju, da će im se vratiti mlo za drago i oni, koji su osjećali teret savjesti poslije propalih nada da do sporazuma neće doći. Najveći dio emigracije sastoji se od ljudi, koji su i svoju političku i ličnu egzistenciju vezali za neoborivost političkih sistema, koji su u ranijim formama kroz 20 godina imali istu liniju i iste ciljeve. Ta skupina još i danas uspijeva da crno slika prilike u Banovini i proriče odatle teške posljedice za državu, nadajući se da će se vratiti za njih zlatno, Saturnovo doba.«

Bolje bi i poštenije bilo kad bi oni koji napadaju emigrante, a za koje se zna da se među njima nalazi gros našega sokolskog članstva, upitali sebe i svoju savest, šta li su ti ljudi Bogu i ljudima sagrešili, da se prema njima ovako postupa? Da se upitaju, jesu li napadači gori od onih koje napadaju, i jesu li oni više »zla« učinili, ako se ispovedanje uverenja može smatrati zlom, nego li recimo oni, koji su bili, a i sad ih ima, na najvišim vrhovima

državne uprave, a koji su bili »apostoli« jugoslovenstva i čuvari unitarnog državnog uređenja, i koji su bili eksponenti nekolikih režima?

Ne, oni što su bili na visokim položajima, ti nisu krivi zato što su vešto znali da se pomiču sa položaja na položaj, sa fotelje na fotelju. Oni su se, ne samo vešto izmakli, nego su štaviše nagrađeni za svoju »veštinu«. Međutim, takva shvatanja morala i čojstva nisu »dostojna« malog čoveka, onoga za kojega, sem karijere i položaja, ima i drugih ideala. Ovaj mali čovek je često od onih, zbog čijeg visokog položaja nije smeo ni posumnjati u to što ga ubeđuju, — često čitao i slušao najljepše o svemu ovome, zbog čega sada strada.

Što se »Novosti« tiče, treba ih čitati unatrag 10 godina, pa da se vidi, kome režimu nisu služile. Mi, koji smo gledali kako ih pristaše onih, kojima sada hoće na račun sirotih otpuštenih da se dodvore, — pale i tuku jadne kolportere, znamo najbolje da nisu uvek bile po sadržaju i orijentaciji iste, ali su uvek, na vreme, promenile »nagib svoga pera«. Da su i siroti emigranti mogli prebrisati sve što su pisali i govorili godinama, i njima bi bolje bilo. A da su sedeli na foteljima, bilo bi im oprosteno čak i od »boraca za hrvatske pravice i slobodu!«

Postavlja se pitanje, kako to da su i ovi, t. zv. »jefticevci«, čije ime je bilo toliko omraženo, postali bolji i bezopasniji od sokola, za koje se u 98% slučajeva može reći, da se nisu angažovali ni za jedan režim, i da se ničim nisu ogrešili o specijalne hrvatske interese? I drugo pitanje: Koja je razlika između sokolskog zaveta i zakletve, položene od onih koji su po svom položaju, propovedali narodno i državno jedinstvo, pa da sad jedni budu ne odgovorni a drugi prgonjeni?

Pitamo, gde su ti heroji, koji stoje iza listova u kojima se harangira protiv sokolskog članstva, koji bi, i nakon toga što bi im kamenjem obrisali prozore, vinograd i šljivik posekli, ili da im se u dom eksploziv baci, a da se za sve to krivac ne nađe, — i dalje ostali kod svojih kuća? Ili šta bi oni učinili kad bi, samo zato što su članovi sokolske organizacije, bili proskribovani kao »četnici« i izdajice, pa da im zbog toga nigde zaposlenja nema? Na to neka odgovore, umesto da komotno rezonuju kod tople peći, puna trbuha i zaštićeni čuvarima javnog reda.

Malo više trpeljivosti, a još više istine, pa bi se moralo javno priznati da se naše sokolsko članstvo, ne sa-

mo nije ogrešilo o postojeće državne i narodne zakone, nego da ni u pola od sto nije krivo za sve ono, zbog čega se na njega navaljuje. Krivo je jedino valjda zbog toga, što je uvek propovedalo ljubav, bratstvo i jednakopravnost, u vremenima i ambijentu kad su svi drugi propovedali nasilje ili mržnju.

Ne velimo da nema i loših izbeglica, ali ti nisu sokolski. Ti se lako poznaju i za njih se niko ne boji, da će skapati od gladi. Kao što su ranije služili svima koji su na vlasti, oni će naći puta da uđu i u službu novih vlastodržaca, kao što je to veći deo njih već učinio. Ali sokolski izbeglica, taj nije ni bogat ni ugledan, već siroti mali čovek i nespretni idealist, koji nema rašta da oseća »teret savesti«, već jedino gorčinu, što mu se za njegov idealizam tako naplaćuje. **I što naposljetku taj siroti emigrant traži?** Je li diži fulminantne govore, je li se preti, jeli stvara zavereničke organizacije, ili izdaje ilegalne letice? — Ništa od svega toga, **već traži samo kuru hleba, pa i zato ga napadaju i optužuju!**

Hoće li i posle ovoga, pisac uvođenika u »Novostima« osećati bar teret svoje savesti? Neće sigurno, jer će za njega i opet biti »zlatno Saturnovo doba«, kao što je bilo i ranije.

Pored svega toga, naša je patriotska dužnost, da se založimo svim silama i da ne dopustimo, da oni koji su iz idealnih razloga pali u bedu, ostanu napušteni!

M. S.

Kome je poslužila „Hrv. svijest“?

Piše nam prijatelj: **Potpuno se slažem sa vašim napisom o »Hrvatskoj svijesti«, u poslednjem broju, i znam dobro da se tu radi o neuračunljivom čoveku, zbog koga se ne mogu i ne smeju okriviti Hrvati kao celina. Međutim, ako je on neuračunljiv, vrlo su dobri računđizije oni, koji su na njega natrpali, tako da je od njegovog pamfleta daleko više bilo rasturenjeno u Srbiji i među Srbima, nego li među Hrvatima!...**

Baš to bi trebalo da otvori oči nadležnima u Hrvatskoj, da ovakve pojave u korenu uguše. Jer ja sam više nego ubeden, da su ljudi, koji su svoju moć zidali baš na širenju mržnje između Srba i Hrvata, istog trenutka pokupovali velik deo naklade »Hrvatske svijesti« i liferovali je u Beograd, — baš zato da i dalje nastave svoju rabotu!

Jova

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Mariborsko sokolstvo je i ove godine, na svečan način, proslavilo rođendan Nj. V. Kraljice Marije, društvenom elitom priredbom, sa biranim programom, koja je već postala tradicionalna. Nacionalni Maribor okupio se u velikom broju u sokolskom domu, odavši na dostojan način poštu Uzvišenoj Svečarici.

Sokolsko društvo Celje i održalo je u petak treću godišnju skupštinu u sokolskom domu u Gaberju kod Celja, u prisustvu delegata župe, starešine brata J. Smertnika, načelnice s. Grudovne i urednika, br. Pečnika, te brojnog članstva. Skupštinu je otvorio starešina br. Franjo Vrečko. Društveni funkcioneri podneli su izveštaje iz kojih se vidi lep uspeh društva u svim pravcima, napose u tehničkom. Nabavljene su gotovo sve sprave, a u okviru SPP izvršeni brojni saveti. Društvo broji 346 pripadnika, od toga 154 vežbača svih kategorija. Vrlo lepo je govorio starešina župe br. Smertnik, ističući za usluge ovoga mladog sokolskog društva u Gaberju, kao industrijskom predelu Celja. Na koncu je izabrana nova uprava, na čelu sa dosadanjim starešinom br. Vrečkom.

Sokolsko društvo u Krškom otvorilo je prošle nedelje izložbu sokolske štampe koja je priredena u Sokolskom domu, a na kojoj su zastupani sokolski listovi iz zemlje, pa zatim češka, poljska i bugarska sokolska štampa. Naročita je pažnja posvećena razvoju »Sokolskog Glasnika«. I knjige sokolskog sadržaja brojno su zastupane. Nakon otvaranja čitaonice i knjižnice, krški sokoli su ovom izložbom dali još jedan dokaz više, koliko im je na srcu uspeh i proširenje sokolske štampe.

Novi prednjaci. U župi Maribor, župski prednjački ispit iz mariborskih društava položila su braća: Utović Mate, Sušteršič Anton, Sedinek Alfonz, Falk Oskar i sestra Srebotnjak Božena. Svi kao sposobni. Pretsednik ispitne komisije bio je br. Miroslav Vojnović.

Sokolsko društvo Stari Futog priredilo je uspelu zabavu u svom domu. Davan je komad »Danak u krvi«, od Nušića. Zabava je bila odlično posećena, pa nije izostao ni materijalni ni moralni uspeh. Diletantska sekcija zaslužuje svako priznanje.

Pišu nam iz Vukovara: Nedavno nas je ostavio naš dragi brat, Nikola Teodorović, profesor, koji je premešten na gimnaziju u Beograd, a koji je dug

niz godina u Vukovaru važio kao odličan sokolski i prosvetni radnik. Zalosno je, da su mu neki protivnici zagorčali poslednje dane boravka u našoj varoši napadajima na njega i njegovu kuću. Ali mi smo uvereni da će brat Teodorović ostati i dalje prijatelj našeg društva i naše varoši.

Sokolsko društvo Pragersko je priredilo 14. januarja letni občni zbor. Otvoril ga je brat starosta Božić Roman. Sledila so poročila funkcionerjev, nato pa volitev novega odbora, na katerem so bili izvoljeni: za starosta br. Lursak Alojz, podstarosta br. Vodeb Jože, tajnik br. Velikonja Vojko načelnik br. Prener Alojz, načelnica s. Vršič Stefka, itd. Upajmo, da se bo nevi odbor z vsjo vnemo posvetil sokolskemu delu, kajti edino z agilnim delom bo društvo do Petrove petletke postavilo sokolski dom, ki je za Pragersko prepotreben.

Sokolska četa Lipovo Polje, društvo Gospić, održala je sedmu godišnju skupštinu, 8 o. m., u prisustvu velikog broja članstva, koga je pozdravio starešina čete, br. Mane Pavlović. Iz izveštaja se vidi uspešan rad ove čete, uprkos poznatim teškoćama. Izabrana je nova uprava, na čelu sa dosadanjim starešinom, br. Pavlovićem, koji vodi četu već sedam godina.

Istoj četi potrebno je jedno vratilo i strunjača u dobrom stanju, pa se mole jedinice, koje imaju za prodaju te sprave, da se obrate na četu.

Sokolsko društvo Ljubljana-Siška sporoča sokolskemu članstvu in prijateljstvu sokolstva, da je zrebanje efektne loterije »Društva za zgradbu sokolskega doma v Šiški«, radi nastalih izrednih razmer, preloženo na 14. september 1940. Ze kupljene srećke veljajo še naprej.

Sokolskom društvu Petrovgrad potreban je prednjak, iskusan, za vodeenje naraštaja i dečijih kategorija u društvu, besplatno. Istog bi mogli zaposlit kao nastavnika u privatnoj Srednjo-tehničkoj školi, za mesečnu nagradu od 1000 dinara. Školska sprema treba da ie elektrotehničar, sa srednjo-tehničkom školom.

Sokolsko društvo Borovo traži društvenog prednjaka koji bi vodio sve kategorije i koji bi ispunjavao sledeće uslove: da ima župski prednjački ispit; višegodišnje iskustvo u vođenju vrsta i odeljenja; da je dobar organizator i vežbač višeg razdela; da bi u slobodno vreme mogao obavljati administrativne poslove društva. Imao bi 1.600 Din. mesečne plate.

Vrhunska telovežba u sokolskim redovima

U sokolstvu, a osobito u većim jedinicama, osobita pažnja posvećuje se t. zv. »vrhunskoj telovežbi«. Ta pažnja urodila je uvek plodom dostojnim uloženoj napora, a u upoređenju sa ostalim narodima u Evropi, pa i van Evrope, stavila je našu zemlju u red prvih na svetskoj rang listi.

Način kojim sokolstvo tu pažnju izražava je mnogostan. U prvom redu je jedinstven, slovenski, sokolski, a u drugom redu se ne bazira na istim principima, kojima drugi narodi to rade. Sokolstvo, na svojim redovnim časovima u vežbaonici, u kojoj je uvek zastupljen i duševni odgoj, a preko njega nacionalni i slovenski, postiže te uspehe, time što potpuno negira »profesionalizam«, a da ne govorimo o još tačnijoj konstataciji, da je sav taj rad, svih tih sokola-gimnastičara, tih reprezentanata, potpuno besplatan i dobrovoljan. Za razliku od drugih naroda i njihovih sportskih organizacija, a specijalno organizacija koje se bave telesnim vaspitanjem i još »vrhunskom telovežbom«, sokolska organizacija nema specijalnih trenera za ovu vrstu vežbanja, koje bi specijal-

no plaćala.

U tom i takvom načinu rada i leži celokupna snaga sokolstva, i na takvom radu i metodama zasnivaju se svi dosadašnji sokolski uspesi u zemlji i van nje.

Da je Jugoslavija, preko sokolskih reprezentanata, na opštem telesnovaspitnom mejdanu, »olimpijskim igrama«, uvek bila dostojno zastupljena i da je na tim poprištima viteštva i vaspitanja, uvek poznjela vidne uspehe, baš preko tih svojih sokolskih reprezentanata, to je nepobitna činjenica, koju su konstatovali i naši i strani stručnjaci, na polju telesnog vaspitanja.

Uporedo sa razvijanjem sokolske ideje, uporedo sa njenim uspehom i pravcem kretanja, razvijala se je i vrhunska telovežba. Od vjatkada drže visoko steg prvenstva i preimuštva sokolske jedinice i centri na teritoriji Slovenije. Postepeno se ta pažnja podaje i na teritoriji Hrvatske, a i ostalim krajevima, od kojih se je formirala naša domovina.

Godine 1930 i 1931 hvata vrhunska telovežba u Beogradu i njegovoj okolini veći zamah, što se uglavnom može zahvaliti velikom sokolskom

sletu u Beogradu, 1930 godine, i utakmicama za Kraljev Mač. Blaženopočivši Viteški Kralj Aleksandar, ceneći visoko vrhunsku telovežbu i požrtvovalni i korisni rad sokolstva, poklanja skupoceni mač pobjedničkoj vrsti na najtežim utakmicama telesnog vaspitanja. Te utakmice, po svojoj suštini i obimu spadaju u red najtežih utakmica gimnastike i lake atletike, a teže su i napornije, i od vežbi i utakmica u gimnastici i od olimpijskih utakmica. Postavlja se pitanje, kako?

Evo kako: U programu olimpijskih utakmica odvojene su utakmice u gimnastici (na spravama) od utakmica u granama lake atletike. Kod utakmica za Mač Kralja Aleksandra, koje se održavaju jedino u zemlji, a ne na strani, program takmičenja sastavljen je iz takmičenja na svim spravama i iz grana lake atletike, što praktično znači, da svaki takmičar ovih utakmica mora biti svestranije spreman od, recimo, jednog olimpijskog takmičara, koji je, ili samo dobar »spravaš«, ili dobar trkač, skakač ili bacač. To su sve činjenice, koje dokazuju da se u sokolskim redovima, za razliku od drugih, radi svestranije. U tim i najtežim sokolskim utakmicama, kojih je do sada održano svega pet, i to 1925, 1930, 1933, 1937 i 1939, — pokazalo se da

sokolski redovi imaju, ne jednu vrstu ili odeljenje, koje je sposobno da istupi, nego se je uvek na tim utakmicama takmičilo prosečno oko 40 takmičara. To uostalom dokazuje i to, da je sokolsko voštvo na utakmice u Pariz i Varšavu vodilo dva odeljenja i sa njima naizmenično nastupalo. Osim toga govori i ta činjenica da je na utakmice u Sofiju ove godine slalo svoje »drugo« odeljenje.

Kako rekosome, braća Slovenci i Hrvati su uvek vidno otkakali u vrhunskoj telovežbi, iz razloga što je sokolstvo tamo mnogo ranije osnovano i uhvatilo korena, a drugo što se je formirao lep kadar sokolskih učitelja »prednjaka«, koji su se odmah bacili na posao.

Unazad par godina, možemo reći pred predzadnje utakmice za Kraljev Mač, koje su održane 1937 u Zemunu, vrhunska telovežba se budi po malo i u Beogradu i okolini. Na tim utakmicama postavlja beogradsko sokolstvo dva odeljenja, koja se, istina, ne plasiraju baš među prvima, ali dostojno. Ovom prilikom bi se pogrešilo kada se ne bi podvuklo i nastojanja sokolske župe Novi Sad, a u poslednje vreme i sokolske župe Osijek.

Na najveći i vidan zamah primećuje se u redovima beogradskih sokola, dolaskom, odnosno preuzimanjem

nadzora i voštva Ivana Kovača, sadanjeg načelnika Saveza sokola. On je uložio sav svoj trud, da bi vrhunsku telovežbu u Beogradu i njegovoj okolini podigao na dostojniji nivo. To mu uvelike uspeva za rukom. Beogradski sokoli na svim takmičenjima postaju opasni rivali slovenačkim sokolima, a naročito prilikom poslednjih utakmica za Kraljev Mač, 1939, u Zagrebu.

Rukovodeni primerom starijih, počinju u Beogradu da se formiraju i »vrhunske vrste« muškog naraštaja, tako da ga danas ima dosta velik broj, koji će od starijih preuzeti voštvo, kad pređu u stariju grupu »članova«. I ako veliki broj tih takmičara služi kadrovski rok, održavaju se i danas redovni treninzi i vežbanja članova i naraštajaca u vežbaonici Saveza SKJ.

Sadanju vrstu sačinjavaju nekoliko reprezentanata beogradskog sokolstva: Merzlikin Dimitrije, Stergar Miloš, Buda Juraj, Rumenčić Josip, Mihočinović Rade, Baruh Jakov, ing. Jarošević Đorđe, Pavlović Čeda i drugi. Istina, četvorica od ovih su u vojsci, ali uvek uspevaju da nadu slobodnog vremena za telovežbu.

Među gorepomenutim takmičarima najpoznatiji je i najdarovitiji Dimitrije Merzlikin. On je bio u našoj sokolskoj gimnastičkoj reprezentaci-

Свечан дочек Кнеза Намесника Павла и Кнегиње Олге у Загребу

У недељу, 14. јануара, направиле су прву званичну посету Загребу, Њихова Краљевска Височанства, Кнез Намесник Павле и Кнегиња Олга.

Ова посета дала је прилике за веома срдачан дочек и величанствене манифестације, које су се одиграле у Загребу, у почаст Високих Гостију, код чега су узеле учешћа велике масе народа, претставници свих власти, друштва и организација, те званични претставници Бановине Хрватске. У пратњи Кнеза Намесника и Кнегиње Олге налазили су се високи државни и дворски достојанственици и готово сви министри, са претседником владе, г. Др. Цветковићем на челу.

Већ на путу до Загреба поздрављао је свуда народ Високе Госте, а у Загребу их је, на станици, први поздравно поглед претседника владе, г. Др. Владо Мачек, а затим бан Шубашић и градски повереник, г. Старчевић. Њихова Краљевска Височанства су, затим, у свечаним колима пошла загребачким улицама у Банске дворе, у цркву Св. Марка и у Краљевски двор, па су свуда били поздрављени од великог броја народа, који је заузео све улице, док су домови били искићени заставима и саговима, а читава варош украшена и илуминирана.

Кроз три дана боравка у Загребу, посетила су Њихова Краљевска Височанства све важније културне и националне установе, био је приређен свечани ручак, свечана претстава у позоришту, затим велико примање и свечани бал, а Високи Гости су посетили и српску православу цркву и читав низ села у Хрватској. Изречени су, при том, многи говори, међу којима су се нарочито истicali они г. г. Мачека, Шубашића и селачког посланика, Томе Бабурића. У њима је било подвучено да загребачке манифестације чине значајан прилог за срећу Бановине Хрватске, за слојан рад Срба и Хрвата и за снагу и будућност заједничке државе, Југославије.

У банским дворима одржао је и Њ. Кр. Вис. Кнез Намесник Павле врло значајан говор, који гласи:

„Радујем се, што ми се указала прилика, да у главном граду Загребу упутим своје срдачне поздраве вама, драга браћо Хрвати, и преко вас целој Бановини Хрватској.

Моја радост је у толико већа, што ова моја посета пада у срећне дане, када удружени Хрвати, Срби и Словенци, у пуном међусобном поверењу и узајамној љубави изграђују тако предано своју лепшу будућност.

Заједничком сарадњом у прошлости, непрекидном борбом кроз векове и огромним жртвама Срба, Хрвата и Словенаца обележена је и створена наша југословенска домовина. Та борба у прошлости дала је јуначке борце и велике мученике, који су својим животима исписали најлепше стране наше историје.

Сва та наша прегнућа и висока национална свест нашег народа, која се увек у озбиљним часовима умела да покаже, испуњује нас вером и поуздањем да смело гледамо на своју будућност.

Питања која су делила наш народ, сада су успешно решена. Даље изграђивање наше земље не претставља нарочите тешкоће. Сложни унутра, ми смо сами довољно јаким, да свако зло од себе отклонимо. Слога унутра и мир на границама то је била моја ваздашња брига.

Радујем се што се са овога места могу захвалити на таквом срдачном и велелепном пријему. Радујем се такође, што у тако великом броју ви-

дим изразите претставнике хрватског народа, народа кршних сељака и храбрих војника, службеника Богу и свом отечеству. Данашњи дан и овај дочек нека буде доказ, да смо пошли добрим путем.

Ваши уважени претставници, који су овде окупљени, могу бити уверени, да ћу ја и даље улагати своју вољу и своју снагу, да дело споразума, које су они истрајним радом и родољубивим настојањем до остварења довели, уроди оним плодом, који сви ми од њега очекујемо за општу срећу и напредак како Бановине Хрватске, тако и целог нашег, сада и духовно уједињеног народа!

Сокоство је такође узело учешћа у овом слављу, свуда где му се указала прилика и где је било позвано. Тако су на пр. сви листови јавили, да су код дочека у Винковцима учествовали Соколи, а код дочека у Загребу учествовало је корпоративно неколико стотина чланова, са братом Јосипом Ришавим, подстарешином жупе на челу. Наша браћа су жељели да учествују у одор и са заставом, али су могли да дођу само са значком и без заставе, па су нарочито срдачно поздрављали Њихова Краљевска Височанства и одреде Краљеве гарде, са поклицима: „Живели!“ и „Здраво!“ На примање код г. бана није био позван нико од Сокола, али су били поједини чланови старешинства жупе позвани на свечани плес, где су присуствовали, са значком.

Iz slovenskog sveta

POLJACI, ČESI I SLOVACI

Čitava francuska štampa podvlači nedavni govor predsednika poljske vlade, generala Sikorskog, koji smatra, da su glavni krivci za lošu politiku bivše poljske vlade, bili pukovnik Bek i maršal Rid-Smigli. General Sikorski je naročito osudio protučesku politiku pukovnika Beka, koja je bila priprema za katastrofu Poljske. Čitava nezavisna poljska javnost se protivila toj politici, ali je cenzura brisala sve, što je bilo u protivnosti sa namerama g. Beka, Pariski list »Epoque« tvrdi, da je sadašnja poljska vlada odlučila da, nakon pobe, stvori pravi politički i ekonomski savez sa Českoslovačkom. General Sikorski je dao polovinom decembra, izjavu, u kojoj kaže, da je zблиženje između Mađarske i Poljske poželjno, ali da je poljsko-českoslovačko zблиženje neophodno nužno!

Poljaci i Česlovaci priredili su u Parizu zajedničku izložbu dekorativne i narodne umetnosti, pod protektoratom predsednika poljske vlade, Sikorskoga, i zapovednika českoslovačke vojske, generala Ingru.

Prema poslednjim vestima, u poljsku vladu bi trebao da uđe i bivši predsednik poljske republike, Paderewski, koji je bio odlučan protivnik politike g. Beka.

ČESI I SLOVACI U INOZEMSTVU

Izašao je prvi broj nove godine »Československog boja«, koji izlazi u Parizu, kao zvanični organ českoslovačke emigracije. U novom izdanju je list povećan i donosi čitav niz priloga iz pera najuglednijih českoslovačkih ličnosti u inozemstvu. Na pivoj strani donosi proglas »Českoslovačkog narodnog odbora« na narod, koji je objavljen tako, da je piva polovina na češkom, a druga na slovačkom jeziku. U njemu se kaže, da se borba vodi u duhu Masarykovom i Štefanikovom, do konačne pobe i do stvaranja slobodne Českoslovačke u slobodnoj Evropi. U proglasu se veli: »O novoj, unutarnjoj organizaciji države i o odnosu slobodnih Čeha ka slobodnim Slovacima odlučiće većina slobodnih Čeha i većina slobodnih Slovaka, demokratskim putem i u bratskom sporazumu, prema načelu o jednakim pravima i jednakim dužnostima«.

Predsednik Českoslovačkog odbora, Dr. Beneš, veli u svome napisu, da će godina 1940 biti odlučna za pobeđu saveznika, voda čeških katolika, kanonik Šramek piše, da čitav narod ostaje veran českoslovačkoj zajednici. Komandant českoslovačke armije, general Ingr, piše o ulozi vojske; Dr. Juraj Slavik veli, da su svi Slovaci za jaku i pravednu Českoslovačku, pa da je zato ostavljeno, da narod sam odluči o unutrašnjoj organizaciji države, kad pobeđa bude izvojevana. Dr. Osuski piše o srednje-evropskoj federaciji i veli, da su Česi i Slovaci za saradnju sa svima susedima, pa i za federativnu, pod uslovom da to ne bude grob, već garancijom sigurnosti Českoslovačke Dr. H. Ripka piše, da se rat ne vodi samo protiv nacizma, već protiv pangermanizma sviju vrsti, koji traži nadvladu u Evropi. Daljnje članke napisali su Inž. Outrata, general Viest, M. Siso-va, Ivo Duhaček itd.

Engleska štampa piše o češkom tipu moderne puške, koja se zove Brenova puška, a koju bivši inženjeri Škodine fabrike u veliko proizvede u Engleskoj, za britansku vojsku. Engleski listovi kažu da je ta puška još savršenija nego ranije i da se može kazati, da pretstavlja najbolji tip u svetu.

IZ ČEŠKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Engleska i francuska štampa piše, da se i dalje vodi borba između vode sudetskih Nemaca, Franka, i državnog protektora, von Nojrata, o tome, čiji će smer prevladati u Česko-moravskom protektoratu. Pošto su Fran-

kova nasilja izazvala mržnju, govori se, da bi Frank trebao da bude opozvan, pa da zato hoće da insceniра nove incidente, koji bi pokazali da su njegove metode neophodne. I dalje se tvrdi, da u Berlinu prave pritisak na vladu protektorata, da bi oglasila mobilizaciju i navestila rat zapadnim silama. Zbog straha od incidenta u Češkoj, Rajh je prisiljen da drži tamo deo vojske, pa zato misli, da bi Česi bili manje opasni kada bi bili u vojsci, i kad bi morali da obavljaju vojničke radove. K. H. Frank je nedavno izjavio, da kroz par meseci ni jedan mladi čovek neće ostati u Protektoratu, pa da neće imati ko da pravi revoluciju.

Organ čeških fašista, »Vlajka«, razvio je poslednjih dana naročitu kampanju protiv češke vlade u Protektoratu i protiv Masaryka, Beneša itd., što nemačka štampa sa priznanjem prenosi. Misli se da bi to trebalo da bude znak za neki nov prepad te grupe tuđih službenika. Tako n. pr. »Vlajka« poziva Čeha, da poruše sve Masarykove spomenike, pošto je Masaryk za svoju rodbinu pokrao milione od države i bio je masonski agent. U čitavom češkom narodu vlada ogorčenje zbog pisanje té šačice tuđinskih agenata.

Londonski radio je javio 16. januara, da je, od Božića do danas, uapšeno oko 800 oficira bivše českoslovačke vojske, navodno zato, što su spremali prevrat. Engleski radio tvrdi, da su neki od njih već i streljani. Nemački D.N.B. demantuje odlučno te vesti.

Engleski i francuski listovi objavljuju manifest, koga su češki studenti u protektoratu, potajnim putem uputili svetskoj javnosti i raširili ga među narod. U tom manifestu se kaže, da zatvaranje čeških visokih škola ima za cilj duhovno uništenje omladine. Već pre toga su svi udžbenici u školama bili osakaćeni, a najlepše strane češke istorije bile su nagrdene, pa su češki daci u svojim sopstvenim školama morali da uče, da su paraziti germanske kulture. Streljanje čeških studenata usledilo je samo zato, što je omladina priredila mirnu manifestaciju, htejući njome pokazati da ostaje verna svome narodu. Zbog toga je na hiljade omladine bačeno u logore i oterano na prinudne radove, u cilju da se uništi uzdanica narodna. Ali mlada češka generacija je svesna svoje visoke kulturne tradicije i obaveštava čitav svet, da neće klonuti u svojoj borbi za slobodu i nezavisnost.

SMRT JOŽE UPRKE

Prošle nedelje je umro na svom seoskom imanju najpopularniji savremeni češki slikar, Jože Uprka, koji je u čitavom svetu bio poznat, kao slikarski pesnik moravskih slovačkih krajeva. Uprka je silno volio svoj seljački kraj i njegove živopisne šare, pa je ostavio za sobom ogroman broj dela, koja su i kod nas u Jugoslaviji bila vrlo popularna. Uprka je bio odličan rodoljub i veliki Sloven, koji je uvek gajio srdačne simpatije prema našem narodu.

TOTALITARNA SLOVAČKA

Javljuju iz Bratislave, da je Hlinkina garda održala u Trenčinskim Toplicama zbor, na kome je njen komandant, poznati Šanjo Mah, zahtevao, da se u Slovačkoj uvede najstrožiji totalitarni režim i da se likvidiraju »poslednji ostaci demokratije«. Tražio je da se nastupi oštro protiv svih Čeha i njihovih prijatelja, i da se Slovačka potpuno osloni na Nemačku.

Bajramske čestitke!

Svim našim čitaocima i pretplatnicima, kao i svoj braći Sokolima, muslimanske veroispovesti, čestitamo najsrdačnije sretne Bajramske praznike!

ji, na XI olimpijskim igrama u Berlinu, zatim 1935 u Sofiji, 1939 u Parizu i 1939 u Varšavi. Osim toga nastupao je i takmičio se na svim velikim utakmicama za prvenstvo Saveza Sokola i na utakmicama za Kraljev Mač. Merzlikin je bio velika naša nada u Berlinu, ali je podbacio, pozledivši se. Isto tako pozledivši se je i u Varšavi, gde je ostao ležati u bolnici, radi operacije kolena. Relativno dosta mlad, star je 25 godina, počeo je vežbati pred 8 godina u Sremskoj Mitrovici. Roden je na Kavkazu u Rusiji, ali je primio naše podanstvo. Zaposlen je kao diplomirani tehničar u fabrici aviona. Član je sokolskog društva Beograd V na Senjaku. Sada se nalazi na otsluženju kadrovskog roka u Beogradu.

Miloš Stergar, rodod Istranin, rodio se je pred 29 godina u Trstu, počeo je da se bavi ozbiljnije telovežbom 1931 u Beogradu. Zaposlen je kao željezničarski činovnik u Beogradu. Stergar spada u red naših odličnih vežbača, koji su nas reprezentovali na Međunarodnim takmičenjima u Pragu 1938, zatim na utakmicama za Sveslovensko prvenstvo 1937 u Novom Sadu, Parizu i Varšavi 1939 i mnogim utakmicama za prvenstvo Saveza Sokola i za Kraljev Mač. Specijalista je kod svih izdržaja, naročito na spravi krugovima, koju veoma voli. Ni na drugim spravama ne za-

ostaje mnogo. Stergar je također član sokolskog društva Beograd V, a sada je i referent za vrhunsku telovežbu u Načelništvu sokolske župe Beograd, i rukovodi treninzima.

Buda Juraj spada također u red naših odličnih takmičara i reprezentanata. Rodio se je pred 26 godina u Mariji Bistrici, ali je u Beogradu već dugo vremena, gde je diplomirao pravo. Član je sokolskog društva Beograd I, gde je do nedavna marljivo vežbao. Sada se nalazi na otsluženju svoga roka. Sa vežbom je aktivno počeo još godine 1931, učestvujući na svim našim većim utakmicama, utakmicama za Kraljev Mač, u Pragu 1938, u Novom Sadu 1937, u Parizu i Varšavi 1939 itd. Buda također spada u red retkih takmičara kao i Stergar.

Ta trojica spadaju u prvi red beogradskih vrhunskih takmičara.

Vredni su spomena i Rumencić Josip, iz Zemuna, inače sada član sokolskog društva Beograd V. Po zanimanju je opštinski činovnik u Beogradu. Sada se nalazi u vojsci. Sa vežbom je započeo 1931 u Zemunu, gde se je razvio u odličnog vežbača. Roden je pre 26 godina u Zemunu. Učestvovao je na svim našim vrhunskim takmičenjima i dobro se plasirao. Rumencić nije učestvovao na strani. — Isto tako odličan takmičar je i Mihočinović Rade, koji je uče-

stvovao na svima našim vrhunskim takmičenjima, a na strani 1935 i 1939 u Sofiji, 1939 u Parizu i Varšavi (gde je bio rezerva). Mihočinović je privatnik, rođen u Sremskoj Mitrovici pred 26 godina. Aktivno se bavi telovežbom od 1931 godine. Član je sokolskog društva Beograd I. — Ing. Jarošević Dorde, član sokolskog društva Beograd V, je odličan vežbač pun snage. Rodom je sa Kavkaza, kao i Merzlikin. Po zanimanju je elektro mašinski inženjer. Nije nastupao na strani, nego na takmičenjima u zemlji i za Mač Kralja Aleksandra. U isti red spadaju i Jakica Baruh, član sokolskog društva Beograd I. Odličan vežbač i lakoatletičar, dalje Pavlović Čeda, član sokol. društva Beograd V, zatim Jovanović Nikola, Oman Franc itd.

Osim gore pomenutih sokolskih takmičara u Beogradu nalazi se još dosta njih, koji su telesnom vežbanju na spravama posvetili veću pažnju.

Svi ovi takmičari održavaju svakog petka, nedelje i utorka redovne treninge, pripremajući se i za međunarodne susrete, koji su također u programu.

Osim muških vrhunskih takmičara, posvećuju i ženske telesnoj vrhunskoj vežbi naročitu pažnju, o čemu će biti govora drugom prilikom.

Ivan Sedlaček, Beograd

Ponovni napadaji na sokolstvo

Otimanje sokolske imovine u Varaždinu

Sokolsko društvo u Varaždinu je dana 12. januara napadnuto sa strane »Hrvatske građanske zaštite«, na ovaj način:

Određ H.G.Z., pod vodstvom dra Čanića, sekundarnog liječnika gradske bolnice, došao je oko 22 sata pred sokolanu i zahtijevao od poslužitelja, da ih pusti da preuzmu sokolske prostorije. Kako poslužitelj nije bio ovlašten da to učini, otišli su članovi HGZ po brata Vladu Pongračića, starješinu društva, da im on preda sokolanu. Kad je brat Pongračić opazio da je sokolana rasvijetljena, u koju je međutim HGZ silom ušla, vratio se je u grad da potraži potrebnu pomoć. Međutim su ga članovi Zaštite, koji su bježali za njim, dostigli, primili pod ruke i vukli prema sokolani, da silom potpiše zapisnik o primopredaji. Brat Pongračić sazivao je u pomoć, koje sazivanje su čuli mnogi građani i zgražali se nad brutalnom drskošću, kako »zaštitnici« guraju na ulici uglednog varaždinskog građanina, 58 g. starog sudiju okružnog suda. Gradski policista pozvan da interveniše, držao se kao da ih ne vidi. Uza sve prijetnje, brat Pongračić nije htio da se pokori zahtjevu, pa su zaštitnici pošli po pročelnika društvene glazbe, brata Vančeka Franju apotekara, da im odmah preda sve instrumente, što je on odbio da učini. Nato su ušli u zgradu, gdje se održavaju pokusi glazbe i silom zauzeli tu sobu.

»Zaštitnici«, štajcer Josip, Premužić Stjepan i još dvojica pošli su zatim do služiteljke Vučković, uzvši silom od nje ključeve župske i društvene kancelarije, koje su zauzeli, dočim su župske prostorije zapečatili. Sa zgrade skinuli su natpisne ploče, a u sokolani zbacili su slike Tyrša i Fügnera te proglasili sokolanu (koja je vlasništvo grada, ali u dugogodišnjem zakupu — gruntovno provedenom — Sok. društva Varaždin), vlasništvom »Hrvatskog Junaka«.

Pretpostojnik gradske policije, g. Dr. Gregorić, o svemu je izvjestio Banskou vlast i pozvao pretstavnike HGZ, predočivši im nezakonitost njihovog djelanja, te im preporučio da odmah sve otete vrte Sokolskoj župi i društvu, ali su oni odgovorili da to neće učiniti jer su postupali po naredjenju mjesne organizacije Hrvatske seljačke stranke.

Starješina župe i društva osobno su kod pretstojnika policije uložili protest protiv otimačine sokolskog imetka.

Oduzeta sokolana u Jesenicama

Javljuju nam iz Splita: Starešina Sokolske čete Jesenice, Ante Vuković, dobio je 1. januara pismo od tamošnje organizacije HSS, u kome mu se javlja, da je mesna organizacija Hrvatske seljačke zaštite ušla na svoju ruku u prostorije, koje su vlasnost Sokolske čete, pa se poziva, da tu stvar sporazumno uredi i da prostorije preda njima, a svi članovi Sokola, da mogu biti članovi HSS. Starešina Vuković je o tome obavestio žandarmerijsku stanicu u Dugom Ratu, pa je bio pozvan u srez na saslušanje, pošto je Sokolska župa Split stvar prijavila srezu. — 6. januara pozvao ga je žandarmerijski narednik, da dođe sa njime u kuću vode Seljačke zaštite, J. Jurina, da se taj spor izgladi. Ali pošto je video da zaštita nema namere da vrati dom, udaljio se. Na to je 7. januara Seljačka zaštita ušla ponovo u prostorije Sokola i zatim, priredila demonstracije kroz selo.

„Glavosek“ sokol. nastavnika

Nedavni ukaz o premeštanju i postavljanju učitelja i školskih nadzornika u Banovini Hrvatskoj, kao da uopšte nije imao nekog prosvetnog, školskog, pedagoškog ili administrativnog cilja, već kao da je sav izveden samo zato, da se što jače udari na sokolstvo i da se što više zla nanese čestitim ljudima, odlučnim rodo-

ljubima i besprikladnim pedagogima, čiji je jedini greh, što su Sokoli!

Tako su n. pr. u samom Splitu premešteni: Kalebčić Bonificije, sreski školski nadzornik, koji je već pet godina starešina sokolskog društva, član uprave župe i duša čitavog prosvetnog života u Sokolu. Zatim je premešten Frano Trebotić, školski tajnik kod Banske vlasti, koji je također predsednik Prosvetnog odbora župe Split. Zatim Vjekoslav Svetec, nastavnik, koji je vodnik oteka za četu u Sokolskom društvu; pa Andro Huljić, gradski školski nadzornik, zato što je član župskog prosvetnog odbora, pa Krsto Krstić, koji je također agilan član društva, itd.

Iz Šibenika su premešteni Josip Ježek, odlični prosvetar Sokolske župe; zatim Miloš Triva, Josip Ančić itd., — sve vrlo agilni sokolski članovi.

Premešteni su također Ivo Novak, sreski sokolski nadzornik u Makarskoj, zato što je bio prosvetar u Sokolu; kao i Marin Radonić, sreski školski nadzornik u Hvaru, opet zato, što je bio prosvetar u sokolskom društvu.

Protivnicima sokolstva, nije, međutim dosta, što su ove vredne nastavnike premestili, već su hteli na njima da iskale i svu svoju mržnju, zbog jugoslovenstva, pa da ih što više ponize! Tako je n. pr. brat Kalebčić, koji je bio sreski školski nadzornik u jednoj velikoj varoši, dodeljen na rad školskom nadzorništvu u Stocu; braća Trebotić i Krstić su, sa položaja tajnika kod Banske vlasti, postavljeni za nastavnike u selima Varivode i Plavno, a brat Radonić je, sa mesta sreskog školskog nadzornika, premešten za običnog učitelja u selo Proložac, itd.

Dakle, potpuno u stilu ere g. Stojadinovića i g. Korošca!

Napadaji na članove u Visu

Pišu nam iz Visa: Sokolsko društvo je odlučilo da priredi zabavu u oči Nove godine, ali su protivnici upeli sve sile da je ometu. Čitavo jedno odeljenje »Narodne zaštite« stalo je na putu koji vodi u sokolanu i sprečavalo članove da podu na zabavu. Ko nije htio da poslušati, silom su ga odveli kući. Kada su naišle društvena načelnica, Andrijana Poduje, i njena zamenica Ljubica Peribonjo, i kad nisu hteli da se vrate, član »Zaštite«, Ivan Cvitanović, lupio je šakom u lice sestru Poduje i opsovao je. A kad je ona stala da doziva u pomoć, stao je da je gura i bije Pavao Linčir, tako da su bile prisiljene da se vrate. Zameniku starešine, Mati Vodanoviću došli su članovi »Zaštite« pred kuću i zapretili mu, ako pođe u sokolanu, da se neće vratiti. Na taj način je bilo silom vraćeno preko stotinu lica, ali zabava je ipak održana i Sokoli su čvrsto odlučni, da svoj rad nastave. Ističemo i to, da su članovi »Zaštite«, koji su navaljivali na naše članove, odmah pobešli, čim se pojavila žandarmerijska patrola; a komnadir je podneo tužbu sreskoj ispostavi, pa su naši članovi bili već preslušani.

Nerazumljiv postupak vlasti prema Sokolskoj četi

Sokolska četa Borci, društvo Konjic, vodila je akciju da osnuje Mlekarsku zadrugu. Pošto joj nije dostajalo sredstava za nabavku sprava, obratila se Banskoj upravi u Splitu za pomoć, koju je i dobila u iznosu od 6.000 Dinara. Sprave su nabavljene i rad otpočeo, tako da su proizvodi zadruga, koji su izlagani na poljoprivrednoj izložbi u Konjicu, ocenjeni kao prvorazredni. Usled opšte privredne stagnacije, i ova je zadruga morala privremeno prestati sa radom.

Sada je najednom, Ispostava banske vlasti u Splitu donela rešenje, da Sokolska četa u Borcima, preda mlekarske sprave Poljoprivrednoj stanici Ostrožac, zato što tobože zadruga u Borcima nije u opšte radila i što je te sprave nabavila Banska uprava.

Pošto je mlekarska zadruga stvarno radila i pošto Banska uprava nije

nabavila te sprave, nego je samo dala novčanu pomoć, to Sokolska četa u Borcima, kao i matično društvo u Konjicu, i župa u Mostaru, kategorički stoje na stanovištu da su spomenute sprave isključivo sokolsko vlasništvo, i vrlo bi nezgodno odjeknulo dalje insistiranje nadležnih vlasti na njihovom oduzimanju od Sokolske čete u Borcima, koja je njihov zakonski vlasnik.

Napadaji na četu u Pupnatu

Javljuju nam iz Korčule: Valjana naša sokolska četa u selu Pupnat postala je predmetom žestokih napadaja sa strane protivnika. Sve do pred konac decembra nije bilo nikakvih incidenata, jer su i protivnici poštivali rad ove vredne čete, ali izgleda da je najednom došao neki nalog izvana, pa se incidenti redaju jedan za drugim. Tako je 26. decembra jaka grupa protivnika došla pred četne prostorije, tražeći da se obustavi sokolska zabava, a u noći je izveden pokušaj da se prostorije zapale, pa je tom prilikom izgorela društvena zastava. — 6. januara je ponovo navalila na Sokolanu grupa protivnika, tražeći da se obustavi društveni ples. A kad je seoskom starešini pokazano dozvola za ples, sa strane srezata, on je izjavio, da ne priznaje tu dozvolu, pa je pred terorom, ples morao da se završi. U noći, 12. januara, skinuta je i uništena tabla sa sokolane, a protivnici prete da neće mirovati, dok četa ne obustavi rad. Naši članovi i ne misle da pristanu na to, pa su prijavili stvar vlastima, izjavljujući, da će se sami braniti, ako im se ne pruži zaštita.

Izgon Sokola iz Delnica

»Sokolski Glasnik« je, u broju od 5. januara, potanko izvestio o nezakonitoj otimačini sokolskog doma i imovine u Delnicama i o tome, kako su članovi »Narodne zaštite« i opštinske vlasti silom oduzeli sokolski dom, pošto im čuvar doma, brat Svetislav Marković, nije htio da preda ključeve, dok ne dobije zato nalog od Sokolske župe, kao vlasnice doma. Međutim, ni ta nezakonitost nije bila dovoljna! Odmah posle toga, dobio je brat Svetislav Marković odluku Sreskog načelnikstva kojom se »zbog pružanja otpora protiv državnih vlasti«, kao i »zbog pogibeljnih pretnji«, kažnjava sa 500 dinara globe, ili 10 dana zatvora, te na kaznu izгона iz Delnica u zavičajnu opštinu, u srez Lepenički. Brat Marković je učinio žalbu, ali je bio odbijen. I tako, ni kriv ni dužan, mora da seli iz kraja, u kome već dvadeset godina živi, gde je pošteno zaradivao svoj hleb, gde nikad nikome nije ništa na žao učinio, — samo zato što je pošteno čuvao imovinu koja mu je bila poverena, a što se sada naziva »pružanjem otpora protiv državnih vlasti«!

Nepravredno otpuštanje sestre Kovičić

Pišu nam iz Vinkovaca: U čitavoj varoši izazvala je opštu osudu, bez razlike političkog mišljenja, činjenica, da je odlukom veća Gradskog poglavarstva, otpuštena iz službe činovnica tog poglavarstva, Jovanka Kovičić, koja je već 9 godina najsavetnije vršila svoje dužnosti u tom nadležstvu, a jedini joj je greh, što je, kao dobra Srпкиnja, ujedno i dobra Jugoslovenka; što je od malena članica Sokola i što je već nekoliko godina načelnica Sokolskog društva u Vinkovcima. Sestra Kovičić je bila uzor žene i činovnice, jer je sa svojom skromnom zaradom izdržavala majku i dve bolesne sestre, i sada je sve to izgubila, samo zato što je svoje slobodno vreme žrtvovala rodoljubivom radu i što je predano volela svoju jugoslovensku otadžbinu. Nikada se nije isticala ni u kakvom političkom činu, volela je Hrvate jednako kao i Srbe, i zbog toga je njen otpust izazvao puno zgražanje. Svet ne veruje da takve stvari mogu da odobre ljudi, kao što su gg. Maček i Šubašić, pa bi trebalo da stanu na put ovakvim ružnim progonima, koji samo škode dobrom glasu Banovine Hrvatske i čitave Jugoslavije.

Prof. Ž. Perić i jugoslovenstvo

Profesor beogradskog univerziteta, g. Živojin Perić, važi kao odličan pravnik, i verovatno da je to tačno. Ali je kao čovek i kao javni radnik umeo uvek da uzme stav, koji se iz osnove protivio svemu što je bilo u interesu njegova naroda i što je taj narod mislio i osećao.

Tako je npr., — u vreme najtežih sporova Srbije sa Austrijom, zagovarao austrofilsku politiku Srbije, što je u stvari značilo žrtvovati neoslobodene Srbe, Hrvate i Slovence — Habsburškoj monarhiji... Zatim je, za vreme konkordata, u jednom stranom listu pisao, da je borba protiv konkordata delo srpskog šovinizma i pravoslavne mržnje na katoličku crkvu, napadajući pri tom lažnim činjenicama jugoslovensko sokolstvo i sve opozicione krugove, pa se time identifikovao sa politikom g. M. Stojadinovića i sa reakcionarnim krugovima oko »Hrv. straže« i »Slovenca«.

Sada pak objavljuje g. Perić jedan članak u podgoričkoj »Zeti«, u kome, — sem predloga da se država iznova подели, ne prema plemenskom ni prema unitarističkom principu, već prema t. zv. istorijskim granicama, — tvrdi, da je Austrija imala pravo kad se žalila na velikosrpsku propagandu (znači da smo mi krivi i za rat, a ne Beč!), te da je narodno jedinstvo nesmisao i znak nasilja, da je jugoslovenstvo značilo reakciju i diktaturu, a kao najjači argument za to navodi, da ni Francuzi, Talijani i Španjolci nisu jedan narod, kao ni Česi i Poljaci.

Kazali smo već u početku, da ne možemo da kažemo sud o naučičkoj

spremi g. Perića, ali ako se ovakvom argumentacijom služi i u svojim pravnim napisima, onda ne verujemo u njihovu vrednost. Jer, ako g. prof. univerziteta ne vidi osnovnu razliku između odnosa Francuza, Italijana i Španaca, te odnosa Srba, Hrvata i Slovenaca na drugoj strani, onda znači, da ne vidi ni razliku između pravog i krivog, u svojim napisima. Francuzi, Italijani i Španci, sem zajedničkog porekla (i to više jezičnog nego li rasnog!), nemaju ništa zajedničko, dok Srbi, Hrvati i Slovenci imaju i isto rasno poreklo, žive na istom, neprekidnom i zaokruženom teritoriju, među sobom su ispremešani, govore i danas u glavnom istim jezikom, i čitav niz malo krupnijih umova, nego što je onaj g. Živojina Perića, tvrdi već odavno, da su jedan narod. I konačno, kad g. Živojin Perić, mrzovoljački tvrdi, da je jugoslovenstvo značilo reakciju i diktaturu, treba da ga zapitamo, da li je reakcija i diktatura bila to, kada je, u ime jugoslovenstva, slobodarstva i demokratije, započeta sjajna borba čitavog našeg naroda, a naročito mladih generacija, za oslobođenje od Austrougarske i, kad je u svetskom ratu i na mirovnoj konferenciji, baš u ime jugoslovenskog narodnog jedinstva, stvorena država, čiju osnovnu misao g. Perić danas ovako difamira?

Znamo, doduše, da čitavo to vreme g. Perić nije bio na našoj strani barikade, zalažući se za austrofilsku orijentaciju, ali jugoslovenska misao nije kriva, što je g. profesor uvek imao talenat, da stvari krivo vidi...

Zar nije »Sokolski Glasnik« danas jedan od najodlučnijih boraca za istinu i za pobjedu jugoslovenske misli?!

Zar nije, prema tome, dužnost svakog svesnog Jugoslovena, da čita i da se pretplaćuje na »Sokolski Glasnik« i da mu nalazi novih pretplatnika?!

I konačno, — zar nisu baš braća Sokoli pozvani da prednjače u toj dužnosti, da plate sve zaostale dugove, i da odmah pošalju 50 dinara za pretplatu u novoj godini?!

Naraštajska idejna škola u Splitu

Naraštajski osek Sokolskog društva Split izvršio je jedan deo predviđenog programa, najavljenog u naraštajskom listu »Mladi soko« i održao naraštajsku idejnu školu.

Škola je bila obavezna za sav muški i ženski naraštaj društva Split, a održala se za vreme božićnih praznika. Pohadalo ju je 104 naraštajaca i 68 naraštajki (od ukupnog broja upisanih 144 naraštajaca i 97 naraštajki).

Školu je otvorio starešina društva brat B. Kalebčić uz prigodno slovo. U 10 sati rada škole prošlo se gradivo: Sokolska ideologija; — Borba sokolstva u Austro-Ugarskoj, s osvrtom na češki soko; — Nacionalni program sokolski; — Sokolska istorija i literatura; — Sokolski telovežbeni sistem; — Organizacija Saveza Sokola K. J.; — Stav sokolstva u današnjim prilikama u Jugoslaviji i u svetu; — Sokolstvo i ideološke borbe u svetu.

Predavači su bili iz redova članova uprave društva i župe koji su sa mnogo volje ispunili povereni im zadatak. Uspeh idejne škole bio je potpun, a ovakvu školu održaćemo svake godine. Sad dolazi na red drugi deo predzetog programa: Prednjački tečaj za starije i sposobnije naraštajce i naraštajke, od kojih ćemo uspostaviti naraštajski prednjački zbor za vodstvo odeljenja kod naraštaja, jer toliko prednjaka koliko odeljenja nemamo s obzirom na veliki broj naraštaja u našem društvu. Od njih će se kasnije nadopuniti društveni prednjački zbor. Zvonko Barišić

Klizanje u zemunskom Sokolu

U jeku rada na zimsko-sportskim granama, sokolsko društvo Zemun-Matica dokazalo je, da se, osim smučanja, može da gaji vrlo lepo i klizanje na ledu. Na svom letnjem vežbalištu, već 5 godina pravi klizalište, na kome ima pristup, uz naplatu ulaznice, i ostalo građanstvo, tako da

se na dan prosečno sklize 250 do 300 klizača. Klizački osek, koji je društvo organizovalo, broji preko 200 dece, naraštaja i članstva, koji također plaćaju minimalnu ulaznicu, tako da je finansijski efekat dosta velik. Na klizalištu je instaliran stalni zvučnik, koji prenosi muziku, tako da se tu okupljaju mnogobrojni posmatrači i klizači.

Na drugi dan pravoslavnog Božića društvo je priredilo utakmice u umetničkom klizanju, propisanim likovima i slobodnim sastavima, za decu, naraštaj i članstvo, pojedinačno i u parovima; te istovremeno za prvenstvo Zemuna, gde su učestvovali i nečlanovi. Takmičilo se oko 40 takmičara-ki, koji su pokazali odličan uspeh. Prva trojica u svim kombinacijama dobili su naročito izradene diplome.

Pokazalo se da za ovu krasnu granu zimskog sporta vlada neobično velik interes, pa bi bilo preporučljivo, da se ona uvede i kod drugih jedinica, tako da bi se za kratko vreme mogli obrazovati otseci po župama i u Savezu, za čije bi utakmice bilo sigurno velikog interesa.

J. Bogner

Društvo Konjic podiglo je Turistički dom

Sokolsko društvo Konjic, radeći na unapređenju turizma i želeći da svoje članstvu i članstvu okolnih jedinica omogući jeftino letovanje i telesni oporavak odlučilo je da u podnožju Prenja, na divnom i već dobro poznatom Boračkom jezeru, sagradi svoj dom. Prema projektu, dom bi se sastojao od prizemlja i prvog sprata; u prizemlju je predviđena restoracija, a na spratu pojedinačne i skupne sobe. Pošto se nije raspolagalo sa dovoljnom svotom, za ovu godinu se izgradilo samo prizemlje i pokrilo, a drugi deo će se dozidati u toku godine. Zgrada, i ovakva kakva je danas, će dobro poslužiti namenjenoj svrsi.

Odgovor „Srpskom Glasu“

Na netačne prigovore »Srpskog Glasa«, na adresu Saveza Sokola K. J., odgovorili smo u broju od 5. januara, i toliko dokazali njihovu bestemeljnost, da »Srpski Glas«, u broju od 11. januara, koji je izišao 6. dana iza našeg odgovora i nakon napisa u listu »Telegram«, nije ni pokušao da pobije naše navode, pa je o čitavoj stvari ćutao.

Međutim je Savez SKJ uputio »Srpskom Glasu« ispravku; a pošto »Srpski Glas« sokolstvo naziva »ustanovom punom zasluga i značaja«, red je bio da tu ispravku objavi i da na nju odgovori, ako nade za potrebno. Da je to učinio, čitaoci »Srpskog Glasa« bi videli, da je Savez Sokola K. J. bio nepravedno napadnut, a to redakcija »Srpskog Glasa« nije nikako htela da dopusti. I zato je, u broju od 18. januara, objavila nov napis, u kome pokušava da opravda sebe, zbog takve krajnje neloyalnosti, da neće ni da objavi ispravku tako ugledne organizacije, kao što je Soko.

Utvrdjemo da je prvi prigovor »Srpskog Glasa« bio upućen u prvom redu sokolskoj poslanici, sa tvrdnjom, da se u njoj »mimoilazi srpsko ime i srpski duh, te da se u njoj spominju hrvatski i slovenački velikani, a da se ne govori o srpskim velikanima!«

Na to smo mi, nepobitnim argumentima dokazali, da je naša poslanica bila sva prožeta kosovskom misliju i Kajmakčalanom, dakle kapitalnim vrednostima srpskoga duha, i da je isticala jednog od najvećih srpskih velikana, Cara Lazara.

O svemu tome, u novom odgovoru »Srpskoga Glasa« nema ni jedne reči, ma da je to bio glavni njegov prigovor, i ma da je napis nosio naslov »Jedna neobična poslanica«.

Naprotiv, osetivši se u krivici, a nemajući snage da to prizna, »Srpski Glas« sada uopšte ne govori o poslanici, već samo o nacrtu predavanja, tvrdeći, da je u tom nacrtu »Mačedonija izdvojena od oblasti srpskog plemena«. Međutim, ni to nije tačno, jer se u tom tekstu govori odvojeno o bugarskom carstvu Simeunovom, a odvojeno o »nekoliko desetina biskupija, rasturenih, ne samo po Mačedoniji, već i po zemljama srpskoga plemena, sve do preko Save i Dunava.« Mačedonija se, dakle, tu odvađa od bugarskog carstva i računa se u zemlje srpskoga

plemena, jer se kaže, da je bugarska crkva, i izvan bugarskih zemalja, imala svoje episkopije, i to ne samo u Mačedoniji, već i po drugim zemljama srpskoga plemena, čak do preko Save i Dunava. Ko dobro pročita tekst, videće da se na to mislilo, i pored toga što je ispala jedna reč u stilizaciji.

Na želju »Srpskog Glasa«, da damo jasan odgovor po tom pasusu, mi ga evo dajemo, ma da za niko ga, ko je zaista dobre volje, to nije bilo potrebno. Jer niko ne bi smeo ni da pomisli, da sokolstvo ima drukčije mišljenje o toj stvari, ni da je autor tog nacrtu možda lošiji Srbin od uredništva »Srpskog Glasa«.

Hoće li, međutim, i »Srpski Glas« dati nama tako jasan odgovor, — koji je dužan i svojim čitaocima i svojoj savesti, — da li je, naime, sokolska prvodecembarska poslanica izbegavala srpsko ime, srpski duh i srpske velikane, ili nije? Pošto »Srpski Glas« neće da donese ispravku Saveza Sokola, i pošto taj meritorni deo svojih prigovora sada potpuno prešućuje, mi ne možemo zaključiti drugo, nego da, za ljubav svoje sujete, ili zbog nedovoljne ljubavi prema sokolstvu, želi da njegovi čitaoci i dalje ostanu u ružnoj zabludi, da sokolstvo zaista prenebregava srpsko ime, srpski duh i srpske velikane. A to nebi bilo ni moralno, ni srpski, ni jugoslovenski!

Ne vodeći nimalo računa o tome, da li će time povrediti Hrvate i da li neće štetiti jugoslovenstvu, »Srpski glas« nas, sa ironijom pita, kakva je to moralna veličina i snaga Petra Svačića, kome ni imena ne znamo.

Mi ćemo mu i na to odgovoriti: Petra, poslednjeg kralja Hrvata, zove danas ceo svet Svačićem, ma da istorija ne misli da je to tačno. I mi ga zovemo tako, kao što ga zove narod. A njegovu moralnu snagu vidimo u onome, u čemu je videla čitava hrvatska javnost, do danas, da je pao, boreći se da očuva nezavisnost Hrvata pred preziranjem mađarskih kraljeva. Jer za nas je zaslužan svaki Srbin, Hrvat, ili Slovenac, koji se borio protiv zakoračenja tuđina na naše nacionalno zemljište, kao i svaki kult, nadahnut u tom pravcu, bez obzira da li se Petar zvao baš Svačić, ili drugačije.

Na to smo mi, nepobitnim argumentima dokazali, da je naša poslanica bila sva prožeta kosovskom misliju i Kajmakčalanom, dakle kapitalnim vrednostima srpskoga duha, i da je isticala jednog od najvećih srpskih velikana, Cara Lazara.

Rad u društvu Karlovac

U sokolskom društvu Karlovac je načelnik predložio prednjački tečaj, koji je trajao 10 dana, po 4 sata dnevno. Tečaj je pohađalo 10 braće i 8 sestara, a predavanja su držali brat načelnik, i savezna prednjačica, Tončka Stifter.

Rad u vježbaonici kroz mjesec decembar je bio redovan. Na časove su dolazile sve kategorije, muške i ženske, poprečno 30—50 članova.

Održane su dvije debate, pod vođstvom brata Radeke, i to »Slovenstvo u sadašnjosti« i »Rusija«. Pod vođstvom načelnikstva, priredilo je Lutkarsko pozorište 4 predstave, i to »Kića Sokolić« i »Gvozdenzub«, pa zatim »Pismo sv. Nikolice«, na kojoj je svaki posjetilac dobio dar od sv. Nikole. Itd.

Broj ženskog naraštaja se povećao za 8, Prvog Decembra muškog naraštaja za 10, članica za 1 i članova za 10. Brat načelnik pozdravio je naraštajce i članove, a najvredniji vježbači nagrađeni su spomen-listom i značkom brata Gangla.

17-XII održane su utakmice »Pokaži što znaš«. Prijavilo se 40 takmičara i takmičarki. Natjecalo se u deklamacijama, recitacijama, sviranju i pjevanju. Pobjednici nastupili su 21-XII na božićnoj čajanci. To je već četvrta godina, što priređujemo ove božićne čajanke. Djeca se skupe u vježbaonici, svaki donese šalicu za čaj, a program ispune najbolji.

Naraštaj i članstvo imalo je vlastiti program: »pjevački zbor bez sluhac«, »balet« itd. Smijehu nije bilo

kraja. Posle se razvio ples, uz naraštajski orkestar, »Arfe«.

Socijalni otdjel je tom prilikom podjelio najpotrebnijim vježbačima i vježbačicama darove.

Na dočeku Nove godine su agilni mladi članovi i članice izveli program na opće zadovoljstvo, a sestra Melanija Badrić pjevala je »sevdalinke«. U 12 sati bila je scena, koju je izvelo 13 vježbačica, predstavljajući 12 mjeseci, Staro i Novo ljeto.

Smučarske utakmice na Kopaoniku neće se održati

Posle utakmica zapadnih župa u Bohinju 6 i 7. o. m., trebale su se održati 20 i 21. o. m. utakmice istočnih župa na Kopaoniku, ali se iste neće moći održati, koliko zbog malog broja prijavi, toliko i iz razloga, što nije dobivena povlastica za vožnju na državnim željeznicama od 75%. O tome se obavještavaju prijavljeni takmičari.

Telesno vaspitanje u Českoj

Prema pisanju češke štampe, odlučila je katolička telovežbena organizacija »Orao«, da ostane samostalna, jednako kao i »Soko«. Više se uopšte ne govori o spajanju telovežbenih organizacija. »Orao« sprema neke priredbe u Pragu i Brnu, ali je održanje sleta morao napustiti. Radnička telovežbena organizacija ostaje također samostalna, ali svuda prijateljski saraduje sa Sokolima.

Čitajući novine...

Nedavno je više naših listova objavilo vest o bratskoj ljubavi između srpskog sela Prebilovci i hrvatskog sela Trebižata, u Hercegovini, koji su jedni drugima napravili posetu i srdačno se bratimili. O toj vesti, koja je morala obradovati sve prijatelje smirivanja u našoj zemlji, donosi sada »Jugoslovenska pošta« pojedini, utvrđujući, da je Sokolska četa u Prebilovcima na Nikoljdan imala zabavu, te da je na nju pozvala Hrvatsku seljačku glazbu iz Trebižata, koja se odazvala i bila bratski dočekana i ugošćena. Međutim, nije tačno da su seljaci iz Prebilovca uzvratili posetu, zato što ih iz Trebižata niko nije pozvao. »Jugoslovenska pošta« primećuje na koncu: »Karakteristično je, da se u svima izveštajima o ovom događaju, namerno ili slučajno, izbegavalo naglasiti, da je zabavu priredila Sokolska četa.«

Još jedan dokaz više, koliko je baš školstvo pionir ljubavi i sporazuma, i koliko ga, baš zato, protivnici mrze, — da čak i njegove zasluge hoće da uzmu za sebe...

Čitamo da je u Banovini Hrvatskoj određeno, da na dan Sv. Save bude i ove godine praznik u školama, za svu decu, ali da samo pravoslavni učenici slave Sv. Savu, prema propisima svoje crkve.

Ako se time htela pokazati dobra volja prema pravoslavlju, nije se pogodio pravi put. Jer praznik svetog Save u školama nije bio stvoren, ni zato da učenici na taj dan lenjstvuju, ni zato da vrše verske obrede, već da se napoje primerom jednog velikog prosvetnog i nacionalnog uzora, jednako kao i na dan hrvatskog biskupa, Štrosmajera. Sa ovim pak, što se sada uradilo, degradira se Sv. Sava na jednog od toliko stotina pravoslavnih kalendarskih svetitelja; o kojemu će hrvatska deca znati samo to, da su na njegov dan mogli slobodno da — igraju fudbal...

Splitski »Narodni list« prigovara »Hrvatskom Glasniku«, što je objavio hvalospev o inžiniru Jozeviću, koji je nedavno imenovan pri državnom monopolu u Beogradu, i što je tom prilikom podvukao, da je inžinir Jozević bio »žrtva diktatorskih režima«. »Narodni list« nasuprot tome tvrdi, da je rad inžinira Jozevića u bivšoj Austrougarskoj dovoljno poznat (bio je oduševljeni poklonik Habsburške monarhije i Franca Joze!a!), te da je, za vreme tih diktatorskih režima dobio mnoge i mnoge državne radove, kada jugoslovenski preduzimači nisu imali što da rade; da je, za to isto vreme, dobio nameštenje kod Banovine u Splitu, da se spase od finansijskog sloma; da je, za vreme tih režima bio odlikovan ordenom Svetog Save, dok su najbolji Jugosloveni bili progonjeni, samo zato što se nisu slagali sa raznim »vodama«...

Sve je to tačno, što »Narodni list« iznosi. I ne samo za slučaj inžinira Jozevića, već i za mnoge druge koji se sada oglašuju za »žrtve diktatorskih režima«, a bili su stvarno njihovi miljenici. Držimo samo da ta stvar ne osvetljuje samo moralnu vrednost ljudi, kao što je inžinir Jozević, nego još više skandaloznu politiku, kojom su razni »vode« odbijali od sebe sve što je čestito, a obasipali darovima samo one, koji su umeli da muzu sve krave...

Božićni broj »Samouprave« objavljuje članak o uzgoju omladine u jugoslovenskom duhu, u kome se između ostalog kaže, da omladinu moramo izležiti od šovinizma i separatizma, da joj moramo govoriti o jugoslovenskoj misli i o žrtvama koje su pale za nju, te da bi u svima našim školama trebalo uvesti, kao obavezan predmet, istoriju razvoja jugoslovenske misli.

Potpuno se slažemo! Ali, pošto je »Samouprava« organ JRZ, dobro bi bilo da, po ovim načelima, postupe najpre njeni vlastiti pristalice u Dravskoj banovini. Jer se onda ne bi dogodilo da predavanje g. K. Domazetovića, o učešću srpske vojske u pre-vratnim danima g. 1918, u nacionalnoj uri na ljubljanskom radiu, bude grubo prekinuto baš onda, kad je govornik počeo da veliča jugoslovensku misao, koja u vojsci ima svog najvećeg zaštitnika...

Sada, kad je Đorđe Radivojša ubio u Jajcu čoveka koji je trebao da ga nasledi, kao šef poreskog ureda, otkriva se, da je bio i korupcionista i preneveritelj, da je godinama vršio protuzakonit rad u čitavom kraju, sa tolikim bogatim saučesnicima, te da je; zaštićen od mnogih vlastodržaca, — kao što kaže »Jugoslovenska pošta«, neograničeno žario i palio, — sakupljajući glasove za te zaštitnike i zaključujući se na državu, a upropaštavajući i dobar glas i novac te države!

A rezultat će i opet biti, da će se sve slomiti na njemu samome, dok će saučesnici i moćni zaštitnici i dalje uživati glas — političkih vođa...

79

5705-5206
Elegantne cipele od atlasa za ples i večernju zabavu. Mogu se dobiti u svakoj boji.

199

9839-64721

Gospodi uz večernje odijelo najbolje pristaju ove lakovane cipele sa prošivenim donovima.

Patata

Zanimljivosti iz doma i sveta

»Obzor« javlja: Protivno nekim novinskim glasovima, ban dr. Šubašić ne će potpisati zaključak o promjeni imena Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, već je prepustio tu stvar hrvatskom Saboru, koji će o njoj raspravljati i odlučiti.

Beogradsko »Vreme« objavljuje napis, u kome govori o **ordenu Belog Orla sa mačevima**, što ga je ban Banovine Hrvatske, Dr. Ivan Šubašić dobio za svoje držanje, kao jugoslovenski dobrovoljac, na Solunskom frontu. G. Šubašić je bio najpre u dobrovoljačkom korpusu u Rusiji, a zatim je, preko Arhangelska, Engleske i Francuske, pošao na solunski front, gde je bio vodnik u IX pešadijskom puku, i gde se naročito odlikovao, prigodom proboja solunskog fronta.

Tom prilikom je pohvaljen pohvalnicom komandanta prve armije, u kojoj se kaže, da je »potporučnik Šubašić ostao sa svojim vodom na svoje mestu, i kada su mu rovovi delom bili razrušeni a delom zatrpani; pa je organizovao osmatranje i bodrio vojnike da budu prisebni. Pod jakom neprijateljskom vatrom ostao je vanredno hladnokrvan i dosetljiv, upao u rovove, potpomažući vodove levo od sebe, i na koncu je bombama prodro kroz »Koburgov redut«, i očišćio skrivališta od neprijateljskih vojnika«.

Čitava svetska štampa se bavi položajem neutralnih država, više nego li onih koje su zaračene. Naročita pažnja se posvećuje položaju Švedske i Norveške, zatim Belgije i Holandije, i konačno balkanskih država. Skori **sastanak Balkanskog sporazuma** predmet je pisanja svih svetskih listova, pa »Neue Züricher Zeitung« donosi članak u kome kaže, da je najveći problem, kako će Italija dovesti u sklad svoj stav, koji je uperen izričito protiv Sovjetske Rusije, sa psihološkim zaprekama kod slovenskih balkanskih država, da pristupe jednoj izričito protivruskoj orijentaciji. Švajcarski list misli, da će inicijativne predloge u pogledu Rusije učiniti rumunski ministar spoljnih poslova, Gafenu, dok će predstavnik Turske staviti konkretne predloge u pogledu Bugarske. Sa jugoslovenske strane se ističe, da važnost konferencije leži u davanju smernica za što jedinstveniju neutralnu politiku i za odvratanje ratne opasnosti od Balkana. I engleski listovi se bave balkanskom konferencijom, pa vele da su balkanske države odlučile ublažiti međusobne sporove, zbog spoljnih opasnosti. »Times« primećuje, da ni Mađarska ni Bugarska ne uzimaju više tako oštar stav prema Rumuniji, kao ranije.

Francuska i engleska štampa podvlače i dalje **gomilanje nemačkih trupa na belgijskoj i holandskoj granici**, ma koliko da se sa nemačke strane ističe, da ne postoje nikakve agresivne namere prema te dve neutralne države, koje su međutim preduzele vrlo opsežne mere za svoju odbranu. S druge strane zapadna štampa sumnja, da alarm protiv Belgije i Holan-

dije ima za cilj da prikrije nemačke namere u drugim pravcima. Zanimljive su vesti, prema kojima Nemačka prikuplja veliku vojsku u okupiranoj Poljskoj, u blizini ruske demarkacione linije, u pravcu Lavova. Listovi potsećaju, da je šef nemačke delegacije u Moskvi nedavno izjavio, da će »nove činjenice u nemačko-ruskom sporazumu ubrzo iznenaditi svet«, pa se govori o novoj raspoljele osvojenih teritorija. Prema toj raspodeli bi Nemačka trebala da dođe u posed velikih ležišta petroleja u okolini Drohobicka, a ujedno bi dobila punu kontrolu nad jedinom željeznicom, koja vodi iz Rumunije u Rajh. Podvlači se, da je cilj Nemačke da, na taj način, može izvoditi jaču presiju na Rumuniju, a preko nje i na ostale balkanske zemlje.

»Daily Mail« javlja, da je nemačka vlada odlučila ustanoviti **autokefalnu pravoslavnu crkvu, čije bi sedište bilo u Berlinu**, a bila bi namenjena pravoslavnicima Nemačke, Poljske, Potkarparske Rusije, Slovačke, Mađarske, Češko-moravskog protektorata i Ukrajine. Glavar te crkve trebao bi da bude mitropolit Serafim, koji je već pošao u Varšavu, da pregovara sa predstavnicima pravoslavnog klira. Već je traženo i priznanje ekumenskog patrijarha, pa je carigradskom sinodu nemačka vlada obećala znatne novčane potpore iz zamrznutih klirinških kredita u Turskoj. Izgleda, međutim, da u Moskvi nerado gledaju na to, da bi pravoslavci iz Ukrajine došli pod tu crkvenu vlast.

Nemačke vlasti se nisu ograničile na to, da zabrane slušanje stranih radio stanica i da strogo kažnjavaju one, koji se te zabrane ne drže, već su prošlih dana naredile svim kavanama i javnim lokalima, da za svoje goste moraju stalno prenositi informativne emisije nemačkih radio stanica. U toj naredbi se pozivaju gosti, da prestanu sa razgovorima dok traju te emisije, i da moraju pokloniti više pažnje nemačkim informacijama. U vezi sa propagandom je voštvo nacionalsocijalističke stranke zaključilo, da će objavljivati »zasebne knjige za dizanje morala i otporne snage nemačkog naroda«. Glavni redaktor tih edicija biće **Alfred Rosenberg**, a prvih pet knjiga biće posvećeno demaskiranju Engleske i borbi protiv nje. Drugih pet knjiga će biti posvećeno Francuskoj, a zatim dolazi serija koja treba da dokaže, da nije moguće Nemačku savladati gladu, jer je na putu da pronađe nova sredstva, da nadomesti potrebne sirovine.

Berlinski dopisnici neutralnih listova javljaju, da nemačke vlasti hoće svakako da u nemačkoj javnosti pobude utisak, da Rusija ekonomski pomaže Nemačku. Zato su izvesne tvornice životnih namirnica u Češko-moravskom protektoratu dobile nalog, da na svojim produktima, koje izvoze u Rajh, stave natpis: »Radeno u

U.S.S.R.«, da bi se mislilo, da ti produkti dolaze iz Sovjetske Rusije.

Berlinski dopisnik danskog lista »Politiken« javlja, da vlada Rajha sprema dalekosežne mere u pitanju ograničenja privatnog vlasništva. Tako je n. pr. predviđen 40% porez na zaradu, zajednička prehrana stanovništva, zaplena svih rezervi odela, kao i zaplena svih predmeta za ratnu industriju.

Prema podacima agencije »Reuters«, ukupan broj poginulih, prilikom **katastrofalnog zemljotresa u Turskoj**, koncem decembra, iznosi oko 40.000 lica, dok broj ranjenih prelazi 60.000. Broj zgrada, koje su potpuno, ili gotovo uništene, iznosi oko 50.000.

»Basler Nachrichten« donose iz pera svog rimskog dopisnika članak o mediteranskoj politici Italije. U članku se kaže: »Iz Rima gledano, celo je Balkansko poluostrvo zaleđe talijanske mediteranske imperije...«

Naši u Americi

Jugoslovenska kolonija u Antofagasti, u republici Čile, u Južnoj Americi, proslavila je ovogodišnji praznik nerodnog ujedinjenja na naročito svečan način. Glavna zasluga za to ide našeg konzula, **Marka Biskupovića**, koji je za taj dan organizovao svečano primanje i bal, na kome je uzela učesća elita zvaničnog i privatnog sveta u toj varoši, sa predstavnicima svih vlasti i sa čitavim konzularnim zborom. Na svečanom primanju je konzul Biskupović održao govor o značenju Dana ujedinjenja i o velikom napretku Jugoslavije, na što mu je predsednik opštine, **Arturo Pamirez**, odgovorio, ističući vrline jugoslovenske kolonije u Antofagasti, pa je u ime prezidenta republike, nazdravio Nj. V. Kralju Petru II. Uzeo je zatim reč g. **Anton Tomičić**, koji je govorio o prijateljstvu oba naroda.

Zaslugom naše kolonije, koja svojom radošću, visokom kulturom i svešću uživa redak ugled u toj varoši, posvetili su svi veliki listovi Antofagaste čitave strane izveštajima sa te proslave i objavili duge članke o Jugoslaviji. Tako je n. pr. list »El Abece« doneo slike Kralja Petra i Kneza Pavla, sa člancima »**Jedan veliki narod**«, »**što kažu veliki svetski pisci o Jugoslaviji**«, »**Jugoslavija na putu napretka i velike budućnosti**« i »**Balkanska duša**«. Puno četiri strane ovog velikog dnevnika posvećene su, dakle, Jugoslaviji, jednako kao i u listu »El Mercurio«, koji objavljuje članke o ujedinjenju Južnih Slovena, o agrarnoj proizvodnji i o zadrugarstvu u Jugoslaviji, sa slikama Kralja Petra, Kralja Aleksandra, Kraljice Marije i Kneza Namesnika Pavla. I list »El Popular« priopćuje dva članka o Jugoslaviji, također ukrašena slikama. Veći broj tih članaka napisao je konzul Biskupović.

REUMATIZAM

kostobolju, išijas, probadanje ukočenost žila itd liječi sa uspjehom „ANTIREUMIN“ dobar ljekoviti preparat isproban u državi kao i na strani. Cijena orig. flaši 75 gr. Din. 35.— sa poštarinom Din. 40.—, 3 orig. flaše Din. 105.—. Šalje pouzetećem Mr. Ph. MRKUŠIĆ, apotekar u Mostaru (Ban. Hrv.) Dobiva se i u apotekama. Oglas reg. pod Br. 14245 od 11-VIII-1935 g.

Savezno starešinstvo vežba

»Lidove Noviny« od 14 januara pišu: Na predlog prvog zamenika starešine Saveza Sokola K. J., Dr. V. Belajčića, svi članovi saveznog starešinstva, koji se svakog četvrtka sastaju na sednici, vežbaju u saveznoj sokolani, nakon završetka sednice. Vežbe vodi sam načelnik Saveza, brat Kovač, a vežbaju svi zamenici starešine i ostali članovi, bez obzira na godine. Cilj toga vežbanja je, da se članovi Savezne uprave osveže posle dugog zasedanja, a namera mu je također, da za rad u sokolani zagreje i ostale sokolske funkcionere te čitavo članstvo.

OPŠTI SAVEZNI TEČAJ ZA ČLANICE

Od 8 do 22 februara održaće se opšti savezni tečaj za članice. Na tečaj će se primiti iz svake župe po jedna sestra, odnosno iz svih župa 25 sestara. Svaka župa može prijaviti na tečaj više sestara, i to po onom vršnom redu, po kome se želi pojedinim sestrama dati prvenstvo, za slučaj da neka župa ne pošalje ni jednu. Na tečaj se prijavljuju sestre koje sa članice prednjačkog zbora i imaju društveni prednjački ispit.

Prijave se primaju da stignu najdalje do 2 februara. Primljene tečajke imaju se prijaviti 7 februara u Sokolskom društvu Beograd-Matica. Stan i hrana biće o trošku Saveza, put plaćaju župe, društva, odnosno pojedinke. Za putovanje na željeznici koristiće se povlastice za članove Saveza SKJ.

TEČAJ ZA SUDIJE ZA KOŠARKU

Načelnštvo sokolske župe Beograd održaće od 29 do 31 ov. meseca trodnevni tečaj za sudije za igru košarku. Tečaj će se održati u vežbaonici Saveza SKJ, od 19 do 22 časa, za muške i ženske pripadnike Sokola. Posle tečaja polagaće ispit za sudije samo oni, koji imaju župski prednjački ispit.

Sadržina sokolskih listova

»SOKOLSKI ŽIVOT«

Izašao je br. 15, za januar, lista sokolstva Subotice, koji donosi na prvoj stranici novogodišnju poslanicu Saveza Sokola. Inače je čitav broj posvećen izveštajima o radu za godišnju skupštinu sokolskog društva Subotica-Matica, koja će se održati 21 o. m.

»SOKOLSKA VOLJA«

Broj 155 glasila Ljubljanskog sokolstva donosi značajan uvodnik: Sokolstvo in nacionalna vzgoja, od br. Lojze Merčuna, Vesti iz Dravskoga sokolstva, Nedeljni pregled, zanimljiv feljton, razne vesti itd. List ponovo preporučuje »Sokolski Glasnik«, citirajući 1 ovogod. broj, za koga kaže da mu je »sadržina odlučna, borbena i probrana«. Na prvoj strani donosi

OTPREMNIŠTVO

BRZOPREVOZ

Ovlašteni izvoz. dr. želj. Kraljevine Jugoslavije **ALEKSANDAR MALER, OSIJEK** Franjina ulica broj 10 — Telefon broj 7-05

Preuzima sve vrste prevoza, preseljenja, carinjenja i uskladištenja **TRAŽITE BEZOBVEZNU PONUDU.**

sliku saveznog prosvetara, br. M. Stanojevića, sa kratkom biografijom.

»SELJAČKI BUKVAR«

Uredništvo poznatog lista za naše selo, »Seljačkog bukvara«, na koga su pretplaćeni brojni naši članovi i jedinice, izdalo je prvi put **kalendar »Seljački bukvar«**, za 1940 g., sa vrlo biranim i poučnim sadržajem, iz svih oblasti seljačkog života. Posebnu pažnju zaslužuju stručni pravni saveti kao i poučni članci o voćarstvu, pčelarstvu, seljačkom knjigovodstvu itd. Zastupani su i seljački pisci svojim radovima. Cena je kalendaru samo 6 dinara.

Preporučujući ovaj kalendar našem članstvu ujedno im skrećemo pažnju i na nova izdanja »Seljačkog bukvara«: Kako se gaje uljane biljke, — što treba učiniti kada stoka oboli ili se unesreći? — Kako se živina gaji i čuva od bolesti? — Koje sorte jabuka i krušaka treba gajiti? — Kako se spravlja dobro vino i kako se ono čuva. Cena je svakoj svesci 6 din.

Naručuje se kod uredništva »Seljačkog bukvara«, Beograd, Karadorjeva 61; ček. račun br. 54.256.

SOKOLSKA ŠTEDNA I KREDITNA ZADRUGA U SPLITU

blagajničko stanje na 31 decembra 1939 god.

Aktiva: Blagajna: primljeno 1.125.352, izdano 1.120.708 : 25, stanje 4.643 : 75. — Zajmovi: izdato 361.817, povraćeno 112.124, stanje 249.693. — Aktivni tekući računi: Drž. hipot. banka 116.199, privatni 48.773, Pošt. šted. 760 : 50. — Tiskanice: 4.242. — Inventar: 401. — Poslovni udjeli kod revizijskog saveza: 1.000. — Troškovi: 2.081 : 75. — Skupa aktiva: 427.794. — **Pasiva:** Uloži na štednju: uloženo 575.225 : 50, dignuto 210.785 : 50, stanje 364.440. — Sitna štednja: 2.916. — Pasivni tekući račun: 9.396. — Privremeni račun 1.100. — Dohotci: 20.447. — Poslovni udjeli zadrugara: uplaćeno 27.250, povraćeno 275, stanje 26.975. — Rezervni fond: 1.260. — Socijalni fond: 630. — Prosvjetni fond: 630. — Skupa pasiva: 427.794. — Ukupni promet: 2.613.603:25, novčani promet: 2.246.060 : 25. — Zadruga ima 282 člana sa 1.079 poslovnih udjela.

Domaće podjetje:

KIK

KEMIČNA INDUSTRIJA KLANJ

LASTNIK
FRANC BERJAK
DRAVSKA BANOVINA

izdeluje vse kemične proizvode za čevljarsko industrijo in obrt, vse vrste voske, lepila, apreture, politure, rusete.

Za konserviranje usnja (čevljev) specijalno mast „Gumitran“, prvovrstne kreme.

Za gospodinjstvo: leščila za parkete, mehka tla, za linolej i t. d. Najboljša leščila za ksilolitna tla v vseh barvah.

Vsi proizvodi samo v najboljših kakovostih!

SAV MATERIJAL,
PRIBOR INSTRUMENTI I
PLANOVI ZA JEDRILICE
I LETEĆE MODELE

AEROIVKO

BEOGRAD, Poštanski fah 702

GRAND HOTEL DUBROVNIK

„IMPERIJAL“

ostaje i preko zime otvoren • Iskoristite morski zrak i blagu klimu • Za specijalne aranžmane obratite se direkciji hotela, koja će vam najpripravnije dostaviti povoljne uslove.